

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

خوانندگان گرانقدر، تیم کاری پورتال افغان جرمن آنلاين از شما و محترم جهانی صاحب معذرت می خواهد. این مضمون بتاريخ ۲۰۲۴/۰۵/۱۲ نشر شده بود ولی نسبت مشکل تخنیکي باز نمی شد اکنون توجه شما را به آن معطوف میداریم.

۲۰۲۴/۰۵/۱۲

عبدالباری جهانی

مختصری به جواب مضمون اخیر محترم فواد ارسال

جناب محترم ارسال. قبل از همه باید بنگارم که باور کنید ازین همه تکرار و مکرر در باره یک موضوع مشخص تاریخی خسته شده ام؛ اگر چاره ای میداشتم از میدان مباحثه گریز میکردم.

شما دلیل قتل امیر حبیب الله خان را رنجش مقامات انگلیس، و ان هم یک ادمی که وزیر امور خارجه دولت هند در باره سیاست بیطرفی افغانستان است آورده اید و این رنجش را دلیل قتل امیر حبیب الله، به وسیله برتانیه، میدانید. در حالیکه بنده مکتوب امتنان پادشاه انگلستان را از سیاست بیطرفی امیر حبیب الله خان را آورده بودم که از دوستی و صداقت امیر ستایشی نموده بود. و ضمناً وایسرای حکومت هند برتانوی به حکومت مرکزی انگلستان مینگارد که باید پادشاه سیاست بیطرفی و ثابت نمودن دوستی حبیب الله خان به انگلستان داده شود و در این ضمن ماه دولک کلدان بر مستمری او میافزاید. و اگر فرض کنیم که دولت انگلستان واقعاً هم از امیر حبیب الله خان رنجیده بود معنای این را نمی دهد که بلا فاصله در صدد قتل او برآید.

برتانیه هر وقت با پالیسی ها و فعالیت های امیر عبدالرحمن خان، در قبال قبایل آزاد، مخالفت داشت و حتی در سالهای اخیر قدرت او مکاتیب شکایت آمیز وایسرای هند برتانوی و جوابهای امیر موجود هستند. ولی برتانیه هیچ وقت در صدد قتل او نه برآمدند.

این نظریه مرحوم غبار، که متأسفانه محققین بعدی هم آنرا تایید نموده اند، که انگلستان میخواستند امیر حبیب الله را از میان بردارند، بعداً جانشین او، هرکسی که باشد، به وسیله کدام شورش (فرضاً حبیب الله کلکانی) از میان بردارد و بعداً وقتی که مردم از رژیم دزدها ناراض شدند او را به وسیله نادرخان (آل یحیی) از بین ببرد و حکومت طرفدار انگلیس را بوجود آورد، صرفاً محصول خیالبافی است و در زمینه هیچ گونه سندی وجود ندارد. قضاوتهای مرحوم غبار و دیگران، در زمینه، تنها بر نتایج وقایع تاریخی بناست. هر عملیکه در زمینه رخ داده آنرا دسیسه انگلیس پنداشته و به عوض تاریخ نگاری دسیسه نگاری نموده اند. لحظه ایکه هیچ دلیل را نیافته اند به استعمال کلمه دست های مرموز متوسل شده اند، که غیر ایجاد ابهام هیچ مفهومی بران بنا شده نمیتواند.

محترم ارسال. وقتی ما به این عقیده باشیم که نه تنها نادرخان بلکه خاندان آل یحیی در دیره دون زیر نظارت اداره جاسوسی برتانیه تربیه شده اند و همه نوکران و جواسیس انگلیس بودند و این دولت انگلیس بود که به وسیله دسیسه های خود این خاندان را به تدریج به مقامات بالا در دولت افغانستان رساندند. این جواسیس به چه کار میآمدند که آنها برای قتل امیر حبیب الله از جاسوسی بنام مصطفی صغیر کار میگرفتند؟ چرا این قتل را به وسیله جواسیس و دستگاه جواسیس برتانیه، که آل یحیی باید در زمان حکومت ۱۸ ساله امیر حبیب الله خان ترتیب داده بوده باشد، انجام میداد؟ مصطفی صغیر از کدام راه در چهار کمر بند امنیتی و سه هزار قوه امنیتی نفوذ نمود؟ این کار را بغیر از همکاری خاندان آل یحیی، که وظیفه حفاظت امیر را بدست داشتند، به انجام رسانده میتوانست؟ هرگز نه. وقتی خاندان آل یحیی برای مصطفی صغیر زمینه قتل امیر را مساعد ساخته میتوانستند چرا این کار را شخصاً یا به وسیله شبکه جاسوسان افغان، که آنها در مدت خدمت ۱۸ ساله، در دستگاه حبیب الله خان تربیه نموده بودند انجام میداد؟ آیا انگلیسها احتمال گرفتار شدن این جاسوس خود را در نظر نه داشتند؟ اگر جواب منفی باشد. باید اذعان نمود که انگلیسها مردم احمق بوده اند و شهرت شیطنت جهانی آنها افسانه ای بیش نیست.

شما مینگارید که «امان الله خان غازی تا سال ۱۹۲۸ به ترکیه سفر ننموده بود و شواهدی وجود ندارد که دولت ترکیه بعد از دستگیری مصطفی صغیر در سال ۱۹۲۱ میلادی به افغانستان کدام راپوری در مورد این اعتراف به دولت افغانستان فرستاده است. بنا بران توقع احتجاج از امان الله خان و دولت وی در زمینه درست بوده نمیتواند»

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

محترم فواد ارسلا. متوجه هستيد که چه مينگاريد؟ مصطفی صغیر بسال ۱۹۲۱ گرفتار شد و بر جنایت های خود از جمله قتل امير حبيب الله خان اعتراف نمود. او به اندازه ای جاسوس مهم بود که پادشاه انگلستان توسط مکتوبی از کمال اتاترک خواستار رهایی او شده بود. امان الله خان منحيث پادشاه کشور افغانستان، و دشمن سوگند خورده انگليس، از این قضیه بيخبر بود؟ حتی اگر امان الله خان را کدام دهقان بیسواد و دوکاندار فرض کنیم هم این عبارت را، که گویا او در زمینه اعتراف مصطفی صغیر بر قتل امير حبيب الله خان، که امان الله خان در بیانیه اول خود یافتن قاتل و به سزا رساندن او را وظیفه خود خوانده بود، به راپور ترکیه ضرورت داشت. مصطفی صغیر به اندازه ای مهم است که پادشاه انگلستان برای آزادی او شخصاً متوسل به مکتوب نوشتن میشود و دستگاه اداری امان الله خان نه تنها در همان سال بلکه تا سال اخير سلطنت او بيخبر هست. شما امان الله خان و دستگاه دولتی او را چه ميپنداريد؟ او و حکومت او برای سالهای متمادی در خواب بودند؟

محترم فواد ارسلا. شما عباراتی را که مينگاريد متوجه هستيد؟ فکر ميکنيد که ما با این دلایل، که فکر نمی کنم طرف قناعت ساده ترین مردم قرار بگیرد، قناعت حاصل کنیم؟

شما مينگاريد که امان الله خان اولويت های دیگری در پيش داشتند و گویا آنقدر فرصت نداشت که به موضوع قاتل پدر خود بپردازد. ولی او یک پادشاه بود. او ميتوانست که در پهلوی اصلاحات و سایر پروگرام های خود مسله قتل پدر خود را که تازه قاتل و محرک قاتل هم کشف شده بود بپردازد. این یک موضوع ساده نبود. دست داشتن در قتل یک پادشاه کشور همسایه مسله ساده نیست. او ميتوانست که بر ضد دشمن کشور خود غوغای بین المللی برپا کند. باور کنید، در این موضوع از نگاشتن تکرار و مکرر خسته شده ام، و باید با احترام تمام خدمتتان بنگارم که نوشته اخيرتان نه تنها قناعت مرا حاصل ننمود بلکه مایه تعجبم گردید.

[په افغان جرمن آنلاين پورتال کی د ليکوال آرشیف](#)